

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja trikrat na teden, v torek, četrtek in soboto, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele ali v Mariboru s pošiljanjem na dom, za celo leto 10 gold., za pol leta 5 gold., za četrt leta 2 gold. 60 kr. Za tuje dežele za celo leto 12 gold., za pol leta 6 gold., za četrt leta 3 gold. 25 kr. a. v. — Za oznanila se plačuje od četristopne petit-vrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska. 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štempelj za 30 kr. — Dopisi naj se izvole frankirati. —

Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Mariboru, v koroški ulici hišn. št. 220.

Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v tiskarnici: F. Skaza in dr., v koroški ulici hišn. št. 229

Srbija in Magjari.

Zdanji gospodarji naše monarhije, Magjari, kakor tudi njihovi podajači ali sateliti, nemški ustavoverci, imajo v svojem sovraštvu do Slovanstva in v zlobnem lajanju na Slovane tako polna usta in roke, da ne vedo, kam bi se obrnili. Na eno sapo gre po Rusih, po Čehih, po Hrvatih, Slovincih, Poljakih itd. Zadnje štirinajst dni pak so posebno ljuti in srditi na Srbijo. Magjarske novine svoj strahom narekovani gnjev razlivajo preko Save in kličejo na pomoč in na boj proti „oholemu“ Srbstvu, katero se misli osvoboditi in zediniti, a ne kaže veselja magjarskemu bogu pokloniti se v zvesto sužnjevanje. Da Magjarom nij od rok šlo Hrvate ugonobiti, da Srbi na južnem Ogorskem ne padajo pred Deakom na kolena, da se oblaki zbirajo okolo in okolo svete Magjarije, temu je mala slovanska Srbija kriva, zato po njej! In res pripovedujejo in pišejo, da je Lonyay šel na Dunaj k Andrassyju in dvornim krogom, ne samo da bi sveta prosil, kaj s Hrvati početi, nego tudi da bi se sklenilo, kako Srbijo kaznovati, ker neče magjarska biti. Srbske novine, na pr. oficijozno „Jedinstvo“ odgovarjajo na magjarske navale tako pikro in tako samosvestno, da se vidi, kako se Srbija ne boji, da bi Lonyay in Andraš mogla skleniti kake kolikaj veljavne „korake“ proti njej.

Z diplomatičnimi notami se denes ne opravi nič. Ako pa bi magjarska Avstrija hotela Srbiji vojsko napovedati, premisliti bode imela, je-li to sme in more, je-li najde Srbijo samo, ali pa s takim napadom vrže ogenj v streho celega orientalnega vprašanja in svetovne vojne, katera nobeni državi nij tako neugodna nego Avstriji. Isto tako pa Magjari na vladi ne smejo iz oči pustiti, da skoro dve tretjini prebivalstva, torej tudi dve tretjini vojske, nikakor ne želi za-nje po kostanj v žrjavico iti, temuč, da bi vse avstrijsko Slovanstvo v orientalni vojni želelo Srbiji in Rusiji zmago.

Da ima Srbija v vsakem slučaju, ako bi avstrijski Magjari kaj resnega poskušali, Rusijo za soboj, o tem nij menda dvombe. A ne samo Rusija, tudi Amerika se zanima za vzhodno vprašanje. V poročilu, katero je president ameriških držav kongresu predložil, pravi ameriški poslanik v Carigradu o orientalskem vprašanju: „To vprašanje postaje vedno važneje in obsega denes interese, ki segajo od Črnogore do japonskih vod; dolgo se je smatralo kot vprašanje tekmovalja med Rusijo in Anglijo. Zdaj se vzdigajo še dve vlasti za njo: Nemčija in Amerika, one jo gledajo z drugimi očmi nego Angležka“. Torej jih je več, ki bodo za to skrbeli, da se bode Magjar malo premislil, predno bode drznil se Savo prestopiti, da bi Turku policaja predstavljal.

Dopisi.

Iz Ljubljane 6. junija. [Izv. dop.] Naš deželni prvosednik pl. Wurzbach hoče na vsak način za nemštvo v Kranskej zaslužni postati. Sicer bi ta mož najraje mirno živel, ali slabi duhovi Dežman in dr. Suppan in včasih tudi dr. Kaltenegger ki se okolo njega plazijo, mu ne dajo miru. Tako so miroželjnega moža pri-

pravili, da je deželnemu odboru kranjskemu pismo pisal, da treba vse, kar deželni odbor deželnemu zboru predlaga poleg slovenskega predložiti tudi nemško. Seveda je večina deželnega odbora to terjatev odbila, in sicer sklicevaje se na § 32 deželnega reda, ki pravi: „Drobnejše razlaganje, katera opravila spadajo v deželni odbor in kako jih je treba opravljati, ostaje prihranjeno posebnemu nauku (instrukciji) katerega ima deželni zbor sestaviti.“ Med opravila deželnega odbora spada gotovo tudi uradovanje in deželni zbor je sklenil, da se ima to vršiti izključljivo slovenski in samo takrat nemški, kadar stranka slovenskega jezika ne razume. Stvar je tedaj po vsem popolnem jasna, in deželni odbor je popolnem zakonito ravnal, da je terjatev deželne vlade odbil, ker se dotikava samouprave dežel. Toda to so možje nemškega duha vse prej drugače sklenili, kajti gospod deželni glavar Auersperg je ta sklep deželnega zbora, sklicevaje se na § 42 deželnega reda, začasno ustavil. Seveda to nij izraslo v njegovi glavi, ampak to so Dežman izcimili. Pa pogledjmo, kako se § 42 deželnega reda za Kranjsko glasi in precej nam bode jasno, kako puhlo je bilo sklicevanje na ta paragraf. § 42 se glasi: „Če se deželnemu glavarju zdi, da bi kak sklep deželnega odbora obneji koristi ali veljavnim zakonom bil nasproten, takrat ima pravico in dolžnost, izvrševanje ustaviti, in to reč po cesarskem namestniku mahom izročiti najvišjemu sklepu.“ Kje je javna varnost ali pa so veljavne postavbe v nevarnosti, ako deželni odbor sklene deželnemu predsedstvu odgovoriti, da zadosti ako se predlogi in poročila za deželni zbor spišejo samo v slovenskem jeziku in ne tudi v nemškem. Iz tega je menda dosti jasno, da našim nasprotnikom nij stalo do družega kakor uzočiti slučaj, da bodo dunajski vladi bolj „cum animo“ in „gratia“ priporočati mogli razpuščenje kranjskega deželnega zbora, kar še zmirom na vsak način hočejo doseči. Res radovedni smo, kako gospod minister Lasser to važno (!) stvar reši. —

Našim nemčurjem, id est občinskemu zastopu in konstitucionalnemu društvu, je zares dolg čas. Za njih tolikanj preljubljeno navado, resolucije, peticije in proteste sklepati, nij nikakoršnega grdiva zdaj. V tej obupnosti so iznašli nov način se zabavati, in to s tem, da so začeli eden drugega za častne mestjane ljubljanskega mesta imenovati. Prvi, katerega je ta sreča zadela, je Tirolec in „ustavoverec“ od nog do glave dr. Suppan. Kakor je dr. Kaltenegger vedel pripovedati, ima ta mož neizmerne zasluge za ljubljansko mesto in kar je še za naše nemčurje dosti važneje, za ustavo, „svobodo“ in za „Reichseinheit“. Akoravno v Ljubljani, živimo, nam o dr. Suppan-ovih zaslugah najmanjše nij znano. Da je bil župan v Ljubljani to je istina, ali to nij nič posebnega in nikakoršna zasluga, kajti zato je bil plačan, in to izvrstno, ker ljubljanski župan ima vsega vkup blizu 2200 gld. plače. No pa nemčurški nemški očetje morajo to že bolje vedeti. Mi bi samo priporočali, da bi, ker so mestni očetji tudi sklenili dr. Suppan-u pokloniti častno diplomu, da bi kolekto med saboj za stroške napravili, ker mestna kasa je borna in če bodo naši občinski zastopniki svoj najnovejši „passion“

nadaljevali, in v vsaki mestni seji koga izmed njih za častnega mestjana imenovali, bo stalo to mestu dosti denarja, kajti take stvari so drage. V prihodnej seji bode menda, kakor se sliši, dr. Suppan, dvorljivi predlog stavil, da se dr. Kaltenegger imenuje za častnega mestjana, kajti ta mož ima „neizmerne“ zasluge, ker je iz same ljubezni do ustave zmirom hripav, kadar za njo govori. In tako pojde stvar naprej, v vsaki seji, eden, včasih, kadar bodo posebno dobre volje, tudi po dva in tri.

Iz Dunaja 6. junija. [Izv. dop.] Ustavoverci so se neveličali menda že v svoji gospoščini. „Deutsche Ztg“ pravi, da je vse eno, kedaj se poljskemu poravnanju vrat zlomi, „N. fr. Pr.“ toži, da ministerstvo preskrivaj dela, da zaupanja ne daje, drugi listi pa kar sprevidajo, da mora rajhsrat marširati baš po taki piščali, na kakoršno ministerstvo žvižga. V vseh krogih vlada torej zadostna porcija pesimizma in neveselja nad soboj.

Dunajsko nemško ustavoverno novinarstvo je v češki nesreči zopet pokazalo svojo judovsko naturo. Noben blag človek daru, katerega daje ubogemu nesrečniku, očital ne bode, in nobeden poštenjak iz nesreče bližnjega kupčije ne dela. Pač pa to delajo dunajska ustavoverna glasila, katera bi rada za prineske, ki jih češkim poplavlencem dajo, ustavoverje na Češkem kupila. Kakor povsod izkazali so se tudi v tem slučaju najbolj večji organi.

Politični razgled.

Državni zbor bode po poročilu minister-skih listov 15. t. m. prenehal svoja posvetovanja do jeseni. Meseca avgusta bodo deželni zbori v kratko zasedanje sklicani.

Gosposka zbornica je imela 6. t. m. sejo, v kateri je potrdila postavbo o terjatvah v menjiških pravdah in o poročstvu države pri notarjih. Pravosodni minister Glaser je hotel, naj se državi ne naloži dolžnost porok biti za notarje kot sodnijske komisarje, a zbor je pritrdil nasprotni misli, katero so zagovarjali Kraus, Lichtenfels in Hye.

„Pester Lloyd“, kateri je bil vedno dober prijatelj ustavovercev, piše: „Neka nelegotnost leži v sedanjih cislajtanskih razmerah. Med poslanci, v novinah in v mnogih merodajnih krogih je nevolja proti ministerstvu se pokazala, katera se nam ne zdi brez vse nevarnosti. Tretjekrat je ustavoverna stranka na krmilu. Spominjamo se še zadnjih mesecev Schmerlinga, zadnje do stokanja revne dobe Giskre in Hasnerja, in težko se bode trdilo, da je samo primerljaj in samovoljstvo tema ministerstvoma neobžalovan konec pripravilo. Vsakokrat je bila ustavoverna stranka kriva, da je ministerstvo njene stranke palo, kajti ono je moralo izgubiti upliv pri kroni, ker ga lastna stranka nij podpirala.“

Prihodnjo nedeljo so na Francoskem 4 nove dopolnilne volitve poslancev za narodno skupščino in sicer v taci krajih, kjer je do zdaj bil Bonapartizem in monarhizem najbolj utrjen. Ako bodo torej voljeni republikanci, bode nov vesel dokaz, da se je republika utrdila.

„Rusije kulturni poklic v Aziji“ — je naslov obširnega članka v „N. fr. Pr.“, kateri

članek je tem pomnenja vrednejši, ker nismo vajeni v tem listu enakih brati. Precej v početku beremo ta-le stavek: „Ali bode bodočnost pripadala Slovanstvu, kakor Čehi prorokujejo, tega ne vemo; mi se nemamo bati, ali se tudi ne moremo tej misli smehljati; kajti bila bi monstrozna zabitost (borniranost) misliti, da bode vedno Slovanstvo in nekultura edno in isto. Kdo, kateri narod bode enkrat gruška, ki bode po natornih postavah kot prezrela pala z drevesa človeštva — nikdo, nobena svetovna moč ne more tega ponaglit niti zabraniti.“ Dalje priznava „N. fr. Pr.“ da dela Rusija v interesu civilizacije, ako čedalje bolj v sredo Azije prodira in med nekulturnimi narodi dela red in mir. Dakle tudi „N. fr. Pr.“ ima kadmada svitle trenutke. To se ve da ima ta list misel: ako se Rusija peča z Azijo, pusti Evropo nam Nemcem. No, kakor je do pol prepričanja o „nekulturnosti“ prišel, pride morda čez leta še dalje.

Srbska vlada dela velike priprave za novo skupščino. Ministerstvo uka bode izdalo in skupščini predložilo novo šolsko postavo. Ta postava bode dajala prednost realnim vednostim, vendar pa klasične študije niso pozabljene. Pravosodno ministerstvo dela nov državljanski zakonik, ker sedanji, slabo delo po izgledu avstrijskega, ne zadostuje srbskim razmeram. Sploh pa bode menda bodoča skupščina srbska imela izvenredno pomembo, ker bode tudi knjez Milan za polnoletnega proglašen.

Pravila

„društva slovenskih pisateljev“.

§. 1. Društvo slovenskih pisateljev ima namen, pospeševati slovensko literarno delavnost in podpirati slovenske pisatelje z denarno pomočjo.

Sedež društva je Ljubljana.

§. 2. Društvo dela raznim načinom:

- napravljaja javne shode s predavanjem in razgovarjanjem o vsakojakih literarnih predmetih;
- podpira nadepolne pisatelje;
- podpira nepremožne pisatelje in njihove rodbine;
- slavi umrle pisatelje s spomeniki ali z izdavanjem njihovih životopisov, podob in spisov.

§. 3. Društvo si pridobiva sredstva:

- po letnih doneskijh svojih udov;
- po nabiranju daril;
- po prihodkih od društvu na korist napravljenih koncertov, gledaliških iger, razstav, izdanih spisov in podob itd.
- po nabiranju vsakovrstnih literarnih pomočkov.

§. 4. Društvo prevzame tudi v svojo skrb vse denarne zbirke, napravljene od uredništev slovenskih listov ali posameznikov, ako spadajo pod katerikoli namen, ki si ga je postavilo društvo.

§. 5. Udje društva so:

- ustanovniki,
- pravi udje,
- podporniki in
- častni udje.

§. 6. Ustanovnik društva je vsak prijatelj slovenskega slovstva, kateri plača v korist društva 50 gld. enkrat za vselej ali v petih letnih obrokih.

§. 7. Pravi ud more biti samo slovenski pisatelj, kateri je pisal ali piše za tisk v slovenščini, naj stanuje kjerkoli. Pravi ud pa postane, ako se zaveže plačati za letni donesek 3 gold.

§. 8. Podpornik društva je, kdor plača letni donesek 6 gold. v društveno blagajnico.

§. 9. Glavni zbor sme osebe, katere imajo za pospeševanje slovenskega pisateljstva posebne zasluge, imenovati za častne ude.

§. 10. Pravice udov so:

- da smejo glasovati v obnem zboru,
- da smejo izvoljeni biti v odbor,
- da smejo nasvete staviti odboru, da jih predloži obnemu zboru,
- da brezplačno dobivajo po društvu izdane spise.

§. 11. Občni zbor ima te-le pravice:

- Voli vsako leto predsednika, njegovega namestnika, tajnika in denarničarja in pet drugih odbornikov. Izmed vseh deveterih udov odbora jih mora vsaj pet v Ljubljani stanovati, vsaj šest pa biti izmed pravih udov;
- odločuje po odborovem nasvetu o porabi denarjev za društvene namene;
- sprejema in izključuje društvenike;
- sme spremeniti društvena pravila in
- skleniti razpust društva.

§. 12. Občni zbor se mora vsako leto vsaj enkrat sklicati. Čas in kraj naznanja odbor po slovenskih časopisih najmenj dva tedna poprej.

Zbor veljavno sklepa, če je 15 udov nazočih; reševati sme pa le take nasvete, kateri so bili v povabilu razglašeni ali od udov najmanj 8 dni poprej odboru podani. Odbor sme tudi sklicati izvenredni občni zbor, sklicati ga pa mora na zahtevanje 15 udov.

Skupščine občnega zbora so javne.

§. 13. Društvene zadeve opravlja odbor brezplačno.

§. 14. Odbor ima skrbeti za izvrševanje društvenih namenov. Pri sejah mora biti vsaj 5 odbornikov nazočih.

§. 15. Predsednik vodi društvo in ga zastopa proti vnajnosti. On sklicuje odboreve seje

in odločuje pri enakem številu glasov. Kadar je on zadržan, ga nadomestuje njegov namestnik. Tajnik oskrbuje pisarije v društvenih zadevah, denarničar pa društveno blagajnico.

§. 16. Podpore pisateljem se dovoljujejo vselej samo začasno, a se morejo po preteklem roku ponavljati.

Nadepolnim in delavnim pisateljem se navadno podeljujejo štipendije, da se v literarnem ali umetelnem oziru izobrazijo. Nasvete za take podpore predlagajo udje, kateri koli.

O prošnjah za podporo pisateljev sklepa odbor.

§. 17. Ud društva neha biti, kdor prostovoljno izstopi ali je po obnem zboru izključen. Sme se pa izključiti vsak društvenik, kateri je zaradi hudodelstva ali prestopka iz dobičkarije ali proti pravosti kaznovan, ali kateri se brani izpolnovati društvena pravila, če je bil brez uspeha po odboru že opominjan.

§. 18. Ako bi se društvo po sklepu občnega zbora razšlo, določi zbor, kaj se ima z društvenim premoženjem zgoditi. Ako pa bi društvo nehalo, da ne bi več mogoče bilo zbora sklicati, imajo udje pravico pismeno po večini glasov določiti, komu naj pripade društveno premoženje.

§. 19. Prepire med društveniki vsled društvenih razmer, rešuje brez priziva izbrano sodništvo, v katero voli vsaka stranka enega sodnika, odbor pa imenuje predsednika.

§. 20. Spremembo teh pravil, kakor tudi razpust društva sme sklepati občni zbor samo z večino dveh tretjin glasov.

Razne stvari.

* (Iz Ljubljane) se nam piše 6. jun. Nekoliko rodoljubov se je denes zbralo v „hotelu Evropskem“ in pretresovali so, ali bi bilo mogoče in prav, novo hranilnico ali „sparkaso“ v Ljubljani na beli dan spraviti. Gotovo ima sedanja hranilnica toliko napak v prejemi denarja in pri izposojevanju denarja, in sploh njeno prevzetno vedenje proti narodu našemu je tako, da je lahko misliti, da bi bila nova hranilnica po celi deželi z veseljem sprejeta. Ta misel je od vseh gospodov potrjena bila, in pri daljem pretresovanju, ko se je ozir vzel na novo ljubljansko banko, sklenilo se je, da naj se pravila dodelajo in da pri prihodnji seji komiteta banke se bode o hranilnici končno govorilo in sklepalo. Želeti bi bilo, da bi nova banka v svoja pravila vse, kar zahteva varčno in previdno delovanje hranilnice, vzela, in da ne bi se osnovala hranilnica in banka ob enem času, da bi pri konkurenci s staro hranilnico in s štajersko eskomptno banko tudi med soboj si ne delali konkurence.

Listek.

Prve ljubezni.

Priobčuje Marko V.

(Dalje.)

V.

Pred pustom je bil enkrat mrzel dan, da so vrabci mrtvi izpod podstreškov na tla padali, da se je ljudem pes zunaj hiše smilil ter so ga za peč klicali, da se je ljudem, ki so po snegu hodili na laseh led delal, da se je — — pa kaj bom tebi primere delal, ki jih ne razumeš, saj hodiš devetero ovita, kadar je taka zima.

Na tak dan sem jaz pred 24 leti doma v vasi na peči ležal, bose noge na kvišku molil, in lice v dlani podpiral, ter po hiši gledal. He, kako bi se ti smijala, ko bi si mogla svojega Marka misliti, kakor je tačas bil! Dolg sem bil samo malo nad dva črevlja, a stara mama — ali babica — so me imeli tako radi, da so skrbeli za jed (dostikrat so mi uteknili kaj posebnega v žep), da sem bil tako debel, ka so vsi vaški otroci velikansko zmerjanje imeli na mojo adresu: „Marko—fajmošter, Marko—fajmošter“, — kadar smo na cesti pred znamenjem sv. Jurja v igri

razprli se in dve stranki naredili. Lasje so mi rastli, kakor so hoteli, doli do oči čez vse čelo, kajti tudi če mi jih je babica ali majka počesala, nijsem jih ni minuto v redu trpel. S kratka tak sem bil, kakoršen je baš kmetski paglavček.

Ko sem tako na peči na trebuhu ležaje slonel, premišljal sem jako važno stvar. Stara mama so mi bili črevlje skrili, da ne bi mogel ven na sneg; vse prošnje so bile zastonj. Babica so trdosrčno dalje na mizi fižol zbirali in, ker jih so veliki naočniki v nos tiščali, z noslajojočim glasom karali me: „Markec, Markec, če ne boš miren, bodem očeta poklicala, pa bodo s šibo prišli“. Jaz sem namreč hotel k sosedovim iti. In — naposled se mi je posrečilo. Babica so za mizo zadremali, jaz sem se tiho s peči splazil in hajd — niti črevljev ne iskaje — iz hiše ven in v dir po snegu. —

V sosedni hiši so gospodarili dve priletni stari devici, ali „teti“, kakor sem jima jaz rekal. Obe dve ste bili v mladosti lepi in bogati, poslednje so bili do smrti. Ne vem zakaj se nij nobena možila, najbrž iz pobožnosti ne, ker pobožni ste bili sosedovi teti jako: kinčali ste dragoceno veliki oltar v farni cerkvi, mati božja v kapelici je od njiju dobila srebrno svetilnico in

kadar je kaplan prišel ju obiskat, tačas je pri sosedovih tetah vse vrelo, vse tekalo, vse v burji bilo od veselja in skrbnosti, kako božjemu človeku podvoriti.

Jaz sem imel teti sosedi zato rad, ker so imeli najdalje v zimi jabelka in orehe. In za to dvojce sem bil hud berač, dasi samo tih. Kadar sem prišel v vas k starima ženščinama, nijsem povedal zakaj, a one so že znale, in malokedaj sem bil brez darov, kateri so se mi, kakor vsem otrokom, vse slajši in boljši zdeli, kakor da bi jih bil doma dobil.

Tako sem bil tudi na omenjeni zimski dan bosonog prišel k sosedovim.

Tam sem našel hišne prebivalce za eno glavo ali glavico pomnožene. Pri peči je sedela namreč deklica kake dve leti starejša od mene. Jaz sem se razkoračil na sredi hiše, roki v žep vteknili in jo ogledoval boječe sicer ali jezno — morda zaradi tega, ker je imela jabelko v roci in sem si mislil, tu je konkurent za moje sladkarije in začel sem to deklico pri tistem hipu sovražiti, da je bilo kaj. Sam ne vem kako sem izvedel, da je to deklico privela neka beračica v vas, da bode pri sosedovih ostala za pastarico.

(Dalje prih.)

* (Iz deželnega odbora Kranjskega.) Na dopis c. k. deželne vlade, naj deželni odbor vsa poročila in predloge na deželni zbor poleg slovenskega tudi v nemškem jeziku izdela, je deželni odbor sklenil odgovoriti, da z ozirom na §. 32. dež. reda tej zahtevi nikakor ne more zadostiti. Gosp. deželni glavar pa je nanašaje se na svojo pravico ta sklep začasno ustavil, ter se boče o tej zadevi na najvišje mesto za razsodbo obrnil. O tem pove naš dopis več.

* (V poslednji seji kranjskega deželnega šolskega sveta) je bil učitelj Pust v Dobropoljah, ki služi že 44 let, v pokojni stan dejan in za učitelja v Predosljah učitelj Gros iz Št. Vida pri Brdi imenovan; — skleneno je bilo ministerstvo nauka prositi, da to, kar za Koroško velja, dobi tudi veljavo za Kranjsko, namreč, da, kdor je gimnazijo ali realko dovršil in hoče postati učitelj ljudskih šol, sme brez sprejemne preskušnje naravnost v 3. leto preparandije stopiti in da dobi za to leto še državno štipendijo s 100 gold., — učiteljem, ki potujejo k okrajnim in deželnim šolskim konferencijam, se je iz normalnega šolskega zaklada določila popotnina; — zidanje nove šole v Fari kočevskega okraja naj se za zdaj še opusti; — služba služabnika na c. k. preparandiji naj se razpiše; — prošnja učiteljev ljudske šole v Kamniku zaradi šolnine se nij uslišala, ob enem pa se je naročilo okrajnemu šolskemu svetu, naj skusi, da mestni zastop kamniški, kateremu učiteljstvo malo stroškov prizadeva, učiteljem vsaj nekoliko boljše remuneracijo; — za zidanje šole v Kresnicah, ki se vleče že od leta 1856., si hoče deželni šolski svet prizadejati, da se za zidanje dobi kakih 900 gold. patronovega pripomočka.

„Nov.“
* (Učitelji ljutomerskega okraja) osnovali so med soboj pevsko društvo, kateremu je pevovodja g. Meglič, učitelj II. razreda v Ljutomeru.

„Gosp.“
* (Profesor Heinrich) oni tujec, ki je izumel za Kranjsko pridevek „schweineland“, je te dni napredoval in iznašel, da se institutu „Aloisianum“ prav za prav ima reči „Asinianum“. Kaj bi pač Nemci storili s slovenskim človekom, ki bi med Nemci enako surovo vedel se, kakor ta Heinrich med Slovenci.

* (Toča je pobila) okolo Mirne na Dolenjskem in popolnem pokončala poljske in vinske pridelke.

* (Glasbena Matica v Ljubljani,) društvo za podporo in vzgojo slovenske narodne glasbe, je ustanovljena. Tiskana pravila smo prejeli. Imena osnovalnih odbornikov se nam niso oznanila.

* (Smodnik) vedno privažajo iz Kamnika v Ljubljano. Veliko ga sicer pošljejo naprej po železnici, toda ne malo se ga tudi na ljubljanskem gradu hrani in se zraven tega z njim še različne manipulacije poskušajo, kar bi utegnulo ljubljanskemu mestu enkrat osodno biti.

* (Iz Goriškega) prinaša dunajski organ „konservativne“ stranke „Vat.“ 6. t. m. dopis (najbrž od Marušiča) pod naslovom „od levega brega Soče“. V tem dopisu se naravnost pove, da hoče novo društvo in nov slovenski časopis, katera snujejo nekateri ljudje, slovenski stranki na Goriškem razpor delati. Utemeljuje se to lepo početje s sumničanjem, kakor je nekaterim ljudem navadno. Proti časopisu „Soča“ „mahne“ dopisnik s tem, da pravi, da ta list za to nij dober, ker je pisan v duhu „Slov. Naroda“ in češke „Politike“. Dalje je famozni patrijot iznašel, da se na Goriškem govore 4 jeziki, ter da zato škofijsko redništvo ne more lahko slovensko za Slovence uradovati!!

* (Naši mladini) priporočamo hrvatsko-srbsko pesmarico, knjigo, ki je izšla v Dubrovniku v zalogi tiskarne Dragutina Pretnera pod naslovom: „Vienac gorskog i pitomnog cvietja. Hrvatsko-srbska Pjesmarica, uredio J. Avg. Kaznačič“. Knjiga je obširna 224 strani in

je ena najboljših hrestomatij hrvatsko-srbske lirčne poezije. Razen najslavnejših hrvatskih in srbskih je v tej zbirki zastopano posebno divno srbsko narodno pesništvo (dve tretjini je narodnih pesmij). Ker je dan danes za vsacega izobraženega Slovenca prepotrebno in za vsakega kdor se hoče naučiti pravega slovanskega stila, neogibno, da se seznani z jezikom in poezijo naših južnih bratov: priporočamo to knjigo (ki velja samo 60 krajcarjev) vsem mladim Slovincem.

* (Izpraznena) je služba finančnega koncipista (700 gld.) v Ljubljani; prošnje v 14 dneh finančnemu vodstvu v Ljubljani. — Na vinogradniški in sadjerejski šoli v Mariboru učiteljska služba; prošnje do 31. julija t. l. deželnemu odboru štajerskemu.

* (O predilski železnici) smo onokrat poročali, da se je večina izvedencev, katere je odbor zaslišal, izrekla za železnico čez Loko v Trst. Sedaj se piše iz Dunaja, da je loška železnica toliko ko propala in da se posebno ministri potegujejo za železnico čez Predil. Sicer pa nij gotovo, da bi v tem zasedanji državnega zbora kateri železnični projekt do posvetovanja prišel. —

* (Južna železnica) ima 1247 mašin, 3074 vozov za osebe, 21.991 vozov za tovore in drugih, 10 parobrodov in 3 ladije. Za stavljenje vseh črt južne železnice se je do konca leta 1871 potrosilo 322,798.305 gld. 83 kr. Leta 1871 je železnica imela 55,949.555 gld. dohodkov.

* (V Konjicah) ima kat. pol. društvo 16. t. m. besedo s tombolo.

* (Matični zemljevidi) za 1871. leto (Arika, Avstralija in Rusija) so že na poti iz Dunaja v Ljubljano ter se razpošljejo s knjigami za 1872. leto (Pokornijevim rastlinstvom in živalstvom v Tuškovem in Erjavčevem prevodu), ki se vsak dan pričakujejo.

„Nov.“
* (Obsojeni hudodelniki.) Pred celjsko okrožno sodnijo bil je 11. maja znani postopač Valentin Blagatinšek, po domače Jelšnik, iz Skal doma, zavoljo hudodelstva tatvine, goljufije in javne posilnosti v 3letno težko ječo obsojen. Tožen je bil B. zavoljo 12 zločinov, katere je večidel blizu svojega doma in pri Slov. Gradeu storil, pa vse tajil; vendar 18 deloma priseženih prič bilo je zoper njega in ko je bil obsojen, je kaznen sprejel. — 22. maja bila je v konečni obravnavi Franca Ocvirk v 6letno težko ječo obsojena, ker je za sv. Jožefom na samotnem kraju potujočo žensko napadla, ter jo hotela oropati, kar se ni dovršilo, ker so ljudje na pomoč prišli. Tisti dan je bila Marjeta Oširiz sv. Andreja pri Šoštanju zavoljo detomora v 2letno ječo obsojena.

„Gosp.“
* („Nemško društvo“ v Gradeu.) Znano je, da so Nemci po naših deželah začeli ob času „meščanskega ministerstva“ ustanavljati „Verfassungssvereine“, „konstitucionalna društva“ in ravno tako je znano, da se je razumno prebivalstvo povsod odtegovalo „konstitucionalnemu“ sleparstvu. Zato so začeli iskati naši prusoljubi novo firmo in kričali dr. Kopp na Dunaji jo je našel v naslovu „deutscher Verein“ in nastalo je na Dunaji društvo z onim namenom. Precej so tudi v Gradeu ustanovili „nemško društvo“ in hrupno po svetu trobili svoje znane fraze. Sedaj pa piše „N. fr. Presse“ dolg članek o graškem „nemškem društvu“ in nekako škodoželjno pravi, da je smrti blizu, za kaznen svojih neumnosti (verkehrtheiten). Zadnje leto nij društvo moglo skoraj nikoli sklepati, ker je „bolj premišljeni del udov sprevidel, da si vodstvo društva stiskajočo absolutistično oblast prisvaja“ itd. — Torej „deutscher Verein“ v Gradeu je toliko ko mrtev. O tem bi mi ne pisali nič, ako bi ne imeli dogodki med graškimi nemškimi kričarji toliko vpliva na „Nemce“ v Celji in Mariboru, kjer tudi imajo „nemška društva“. Sedaj, ko je društvo, ki je bilo „določeno združiti vse Nemce na Štajerskem“ med mrtvimi, bode menda poskustvo z „nemškimi društvi“ v Celji in v Mariboru tudi kmalu pri kraju.

* (Iz Češkega) se telegrafično poroča, da so nekatere majhne reke v zapadnem delu dežele vnovič stopile iz svojih strug zaradi velikega dežja. Vendar pa se v zvezi s to novico ne poroča o posebnih nesrečah.

* (V Cetinju) v Črnigori je te dni osnovana prva vojaška banda, izučena v muzikalni šoli, katero je črnogorska vlada lani ustanovila.

* (Na dunajskem vseučilišču) je sedaj pet učnih stolic na juridični fakulteti izpraznenih, ker so štirje profesorji (Habietinek, Schäffle, Glaser, Unger) ministri postali, prof. Ihering pa je odšel v Göttingen. Na mesto teh so povabili že mnogo nemških učenjakov, a nobeden povabila nij sprejel in vsak je, kakor se poroča, bolj ali manj ovenčano povabilo odbil rekoč, „da gre v Avstriji vse križem in da se neče prodati tem zmešnjavam“. Gotovo je pomenljivo, da nemški učenjaki „iz rajha“ nečejo sprejeti povabil sedanje vlade.

* (Prihodnji kralj angleški) princ Waleski, kakor znano, nikakor nij prijatelj Nemcem. Zadnji čas si je nakupil mnogo podob in slik, ki predstavljajo silovitosti in neusmiljenosti, katere so počenjali Prusi ob zadnji vojni na Francoskem. Da ga zaradi tega Nemci psujejo, in kot bedaka in nenavnega človeka razkričavati skušajo, to je razumljivo.

* (Poljski uboji na Irskem.) Znano je, da so protestantovski Angleži popolnem zatrli in zatirajo še katoliške Irce. Vzeli so jim skoro vso zemljo in „tlaka“ prav za prav na Irskem še obstoji, če prav v drugi podobi. Irce morajo zemljo, katero obdelujejo, od bogatinov v najem ali „štant“ jemati. Ker so ti gospodarji pri nabiranju in izterjevanju najemnine neusmiljeni, zgodi se dostikrat, da se razkačeni Irce strašno maščujejo: skrivaj ustrelé gospodarja zemlje, ali ga ubijejo. Zadnji čas se je o teh poljskih ali agrarnih ubojih menj slišalo. Zdaj zopet poročajo novine sledečo dogodbo: Neka nebogata posestnica je od svojih najemnikov vselej osobno najemnino izterjevala. Morebiti bi tega ne bila storila, ako bi imela dosti premoženja, pa po svojih razmerah je bila prisiljena k iztirjevanju dolgov. To pa je najemnike silno razjezilo in grozili so lastnici, da jo bodo že v mestu našli. In res potrkala enega dne nekdo na zaprta vrata njene hiše, ona gre odpirat, pa kakor hitro je odprla, jo ubije krogla iz puške onega, ki je trkal. Bil je najemnik. Ker se od podrugod čuje o stiskanju nižjih vrst prebivalstva, pravi naš vir, bati se je neljubega gibanja.

* (Oblaki se trgajo) ta mesec čudno pogostoma. Razen groznih ploh na Češkem je one dni tudi na Dunaji tako lilo, da so v mnogih delih mesta kleti in celo prostori pri tleh bili polni vode. Iz Francoskega smo tudi že poročali o veliki povodnji in sedaj se piše iz Gornje Avstrije da se je blizu Hochburga oblak pretrgal in veliko škode naredil.

* (Kolera) se je pokazala v ruski guberniji Podolski in zato je c. k. namestništvo v Galiciji prepovedalo uvažanje stare obleke iz Podolije.

* (Za tobak) je l. 1871 Avstrija razen dežel ogerske krone skupila 52,855.962 gld. Ako se to primeri z zneskom, kateri je l. 1870 v avstrijske blagajnice za tobak prišel, se pokaže prirastek 6,396.411 gld. Od tega prirastka spada na Kranjsko 28.060 gld., na Primorje 81.717 gld., na Štajersko 278.463 gld., na Koroško 74.722 gld. Torej so dežele, v katerih Slovenci stanujejo, leta 1871 za 452.952 gld. tobaka več pokadile ko leta 1870.

* (Železnice pod morjem.) Za izdelanje železnice čez Bospor pod morjem, sestavilo se je angleško-turško društvo. Drugo takovo železnico je projektiral pod mesinskim prelivom za zvezo apeninskega poluotoka s Sicilijo Karlo Navone.

* (Požar) je uničil 9. maja v vasi Trehibenski, blizu Harkova na Ruskem 369 hiš. Škodo cenijo poprečno na 200.000 rubljev.

Gospodarske stvari.

Vinoreja in vinotrštvo.

Vinska trta že cvetě, zgodnji terti so v nekaterih krajih že sredi maja cvesti začeli. Vreme pa je bilo jako ugodno, toplo in jasno, tako da so sangvinični vinorejci že od 1834 vina sanjarili. V blaženem letu 1834, katerega vino je bilo v tem stoletju najbolj sloveče, začel je trs sredi maja cvesti in do 10. junija je vse trsje odcvetelo. Letos tega nij pričakovati, ker se je poprej toplo vreme od 26. maja sem sprevrglo v oblačno, deževno in hladno, katero še lahko rahlemu vinskemu cvetu škoduje. Pretekli teden bila je temperatura 2° R. pod navadno toploto in še zdaj vreme nij prijetno, tedaj se je res bati, da se bo grozdje vsled nerednega cvetenja zelo štrigljalo. Sicer pa je vegetacija proti navadnim letom še zmirom za 14 dni naprej in še zmirom smemo pričakovati dobro kvaliteto vina, ako se uresniči prorokovanje ljubljanskega Zajčka, po katerem bo leto 1872 toplo in suho.

Kar se pa tiče velikosti (kvantitete) vina, katera se bode letos pridelala, reče se že zdaj lahko, da se ne bode uresničilo, kar so si vinorejci prvo spomlad obetali, ko so oka začela poganjati. Zdaj se še le kaže, da ste poslednji dve hudi zimi trsni les jako poškodovali. Dosti šparonov ali konjev je mrtvih ostalo, pri drugih so sicer oka se zmežila, pa so takoj opešala; sploh pa se je grozdje previsoko, nad 4. ali celo 5. perji pokazalo, kar je vselej znamenje male kvantitete. Na Štajerskem vinarji v takih slučajih pravijo, da bode to leto gosposko vino, ker ga bode malo, pa dobro. V bolj nizkih legah še celo rezniki niso pogнали in rastejo mladike iz starega lesa, sicer močne, brez grozdja. In ta pritožba, da so le malo kateri trsi prav z grozdem obloženi, večina pa le redke grozdiče kaže, se sliši iz Štajerskega, Avstrije, Ogerskega, Hrvatskega, Nemškega, na Dolenjskem pa nek precej dobro kaže, menj ugodno pa v Vipavi. Iz Francoskega se poroča, da je mrzav v noči 17. aprila v nekaterih departementih okolo Tours-a vinograde hudo poškodoval; iz Gironde pa se tožijo, da vsled tople spomladi nek hrošč (eumolpe), tudi trsni pisar imenovan, zavoljo čudnih znamenj, ki jih dela po listji, črkam podobnih, veliko škodo po vinogradih dela. Kaj bo letos zaradi trsnih uši (Phylloxera vastatrix), se zdaj še ne ve, ker se te živalice še le po leti množe. „Weinlaube“ se pritožuje, da kljubu vsem svari-

lom so se vendar trsni sadeži iz Francoskega na Ogersko vpeljali. Čudimo se, da je vlada to dopuščala in nij strogo postopala proti takim brezvestnim kupčevalcem, ki nam bodo še importirali to strašno trsno bolezen.

Na Laškem se spet prikazuje grozdnji plesenj (oïdium), kateremu se pa s pridnim žveplanjem v okom pride.

Ker bo tedaj letos gledě kvantitete le srednje leto, tudi vina ne izgubivajo svojih visokih cen, posebno se po starinah poprašuje, katerih pa zmirom bolj pomanjkuje. Na Štajerskem je 1871 iz dobrih leg po 9—10 gld., 1869 po 15 gld. vedro; iz slabjših leg 1871 po 7—8 gld.; v Vipavi 1871 po 8—10 gld. V Veršcu v Banatu 1871 po 6 gld. J. V.

Tržne cene.

V Trstu. Pšenica 6 gld. 30 kr. — 8 gld. 65 kr., rž 5 gld. — 6 gld., ječmen 4 gld. 80 kr., turšica 5 gl. 60 kr., oves 2 gl. 60 kr., fižol 7 gl., bob 6 gld., maslo 50 gl., loj 27 gl., slive 12 gl.

V Ljubljani. Pšenica 6 gld. 60 kr., rž 4 gld. 20 kr., ječmen 3 gld. 40 kr., oves 2 gld., ajda 4 gld. 20 kr., proso 4 gld. 40 kr., turšica 4 gld. 40 kr., vagan krompirja 3 gld. 20 kr., leča 6 gld., grah 6 gld., fižol 6 gld. 20 kr., maslo 53 kr., salo 38 kr., seno 1 gld. 20 kr., slama 95 kr., drva (22") 4 gld. 70 kr. — 6 gld. 50 kr.

V Mariboru. Pšenica 6 gld. 50 kr., rž 3 gld. 90 kr., ječmen 3 gld. 80 kr., oves 2 gld. 25 kr., turšica 4 gld. 40 kr., ajda 3 gld. 80 kr., proso 4 gld., krompir (vagan) 2 gld. 35 kr., maslo 54 kr., drva (18") 4 gld. 80 kr. — 5 gld. 60 kr., seno 1 gld. 40 kr., slama 1 gld. 20 kr.

Za nesrečnike na Češkem

je dalje „Slovenskemu Narodu“ došlo:

	gld.	kr.
Prenesek iz št. 64 „Slov. Naroda“	56	—
Uradništvo glavnega zastopstva banke „Slavije“ v Ljubljani	15	—
Gosp. D. Valenčak, profesor	1	—
„ dr. Koceli	1	—
„ Janez Kovač	1	—
„ Marko Lipold v Lješah	5	—
„ J. U.	2	—
„ M. Berdajs	1	—
„ Franc Hrašovec, okrajni sodnik v Gmündu na Koroškem za sebe	5	—
„ isti „za devetero moje drobne dece“	5	—

Po gosp. Kapusu nam je došlo 45 gld., nabranih v celjski čitalnici, darovali so:

Gosp. dr. med. Štefan Kočevar	6	—
„ Franc Kapus, trgovec	5	—
„ Matija Vodusek, opat	5	—
„ Neimenovani	1	—
„ Neimenovani	1	—
„ Neimenovani	1	—
„ — Zrno do zrna	2	—
„ Stuhec, c. k. svetovalec	1	—
„ N. N.	2	—
„ Franc Ogradi, vikar	5	—
„ J. Bezenšek, mestni kaplan	5	—
„ J. J.	1	—
„ Franc Krušič, posestnik	2	—
„ G. Tarman, knjigotržec	1	—
„ — Kolikor morem	3	—
„ Mat. Koželj, not. koncipient	1	—
„ G. Glažar, c. k. profesor	2	—

Skupaj . . . 136

Administracija „Sl. Naroda“.

Končni račun

o porabi denarja, nabranega za stradajoče na Kranjskem. gld. kr.

V št. 45. smo polagali račun o porabi ljenji nabranih . . . 600 60
Ostalih 191 gld. 69 kr. se je porabilo tako-le: Na razdeljenje med najbolj ubožne smo poslali:

Gosp. Jož. Zelen-u, županu v Senožečah, trikrat po 20 gld., vkup . . .	60	—
„ Fr. Legan-u, kuratu pri sv. Petru, 2krat po 20 gld., vkup . . .	40	—
„ Ant. Ponikvar-u v Il. Bistrici 1krat 20 gld. in 1krat 16 gld. 22 kr. .	36	22
„ Matiji Absec, kapl., v Šmartnem .	20	—
„ M. Pečarju, župniku na Krki .	30	—

Poština za došla poslanja denarjev, za liste in poštne nakaznice . . . 5 47

Skupaj . . . 792 29

Pri seštevanji je bila pomota v listu za 2 20

Torej je položen račun o zadnji izkazanih . . . 794 49

S tem se v imenu stradajočih obdarovancev darovateljem srčno zahvaljujemo.

Administracija „Slov. Naroda.“

Dunajsko

življenje zavarovalno društvo

si dovoljuje P. T. občinstvo k sklepanju vseh človeškega življenja se dotikajočih zavarovanj najuljudneje vabiti.

Zavarovalne ponudbe se precej rešujejo in v slučajih smrti se zavarovani zneski takoj izplačujejo.

Dobrohotnosti visokočestitega P. T. občinstva in za sprejemanje zavarovalnih ponudb se priporoča

z visokim spoštovanjem

Glavno zastopstvo za Štajersko in Koroško

zastopano po

Francu Smreker-ju v Gradcu.

Pisarnica: Gosposka ulica št. 13,

stopnice na dvorišču, na levo, 2. nadstropje, last štajerske eskomptne banke.

(111—2)

Delavni in pošteni gospodje najdejo službe kot agenti in nabiraleci.

Liebig'ov Kumys-ekstrakt

od dunajske zdravniške oblasti kot zdravilo priznan in od krakovske učene družbe posebno priporočan, po soglasnem pritrjanju medicinskih fakultet prvo vseh do zdaj proti pljučni sušici poznanih in rabljenih zdravil.

Taisto ozdravlja brž in sigurno: jetiko, (celo v razvitem stanju) tuberkulozo (prikazki: kašljanje krvi, hektična groznica, zmanjkanje sape) želodčni, črevni in bronhialni katar, anēmijo (uboštvo krvi) vsled dolgih bolezni in nadeljevanega rabljenja merkurijskega, chlorosis (bledokrvnost), asthma, sušenje, holenje hrbtnega mozga, hysterijo in slabost živcev.

Za steklenico 1 gold. a. v. Kištice od 4 steklenic doli do vsake mere. Razpošiljanje na vnenje oskrbljuje generalni zalog

„Kumys-Heil-Anstalt“

Wien, Mariahilferstrasse 36. Bern (S. Friedli jun.)

NB. Dozdaj brez vspeha — z medicino — zdravljeni bolniki naj zapno z Liebigovim ekstraktom zadnji poskus naredi.

(106—6)

Menjavnica

dunajske komisijonske banke

Kohlmarkt 4,

(56—30)

emitira

potegovalne liste

na pozneje zaznamovane vrste sreček in se smejo te sestave že za to k najbolj korisnim šteti, ker je vsakemu lastniku takega potegovalnega lista mogoče vse glavne in stranske dobitke samemu napraviti in razen tega obresten znesek

30 frankov v zlatu in 10 gld. v bankovcih užiti.

Vrsta A. (Na leto 16 vzdigatev.)

Mesečne rate a gld. 10 — Po plačanju zadnje rate dobi vsak deležnik sledeče 4 srečke:

- 1 5perc. 1860letno drž. srečko za gld. 100. Glavni dobitek gld. 300.000 s predkupno premijo a. v. gld. 400.
- 1 3perc. ces. turško drž. srečko za 400 frankov. Glavni dobitek 600.000, 300.000 frankov efektivno zlato.
- 1 vojvod. Brunšviško srečko za 20 tolarjev. Glavni dobitek 80.000 tolarjev brez vsake odštete.
- 1 Insbruško (tirolsko) srečko. Glavni dobitek gld. 30.000.

Vrsta B. (Na leto 13 vzdigatev.)

Mesečne rate a gld. 6. — Po plačanju zadnje rate dobi vsak deležnik sledeče 3 srečke:

- 1 3perc. ces. turško drž. srečko za 400 frankov. Glavni dobitek 600.000, 300.000 frankov efektivno zlato.
- 1 vojvod. Brunšviško srečko za 20 tolarjev. Glavni dobitek 80.000 tolarjev brez vsake odštete.
- 1 Sachsen-Meiningsko srečko. Glavni dobitek 45.000, 15.000 južnonemške velj.

Zunanja naročila se promptno in tudi za povzetek store. — Vzdigatveni listi se po vsaki vzdigatvi franko — gratis razpošiljajo.

Motto des Hauses: Auch billige Ware kann gut sein.

(49-12)

(73—8)

V Ljubljani pravo samo pri gospodu Martinu Golobu.
V Ipari: Ant. Déperis.

Samo 22, 25, 30 gl. zlata ura za gospe s kristalnim steklom in verižico za okolo vratu.

by **E. Fromm**

Rothenurmstrasse

Staro zlato in srebro, državni papirji, se za najvišje cene namesto plačila jemljejo.

Pred sleparstvom se svari! V najnovejšem času naznanjajo trgovci z igračami in bazarji, ki si ime tovarničarji ur pri-
svojujejo in celo svarila na svitlo dajejo, popolnem navadne ure brez vrednosti za angleške. Mnoge pritožbe, katere nam o tem dohajajo,
nam dajejo povod svariti pred tem sleparstvom in p. t. občinstvo varovati škode. (36-12)

A. Friedmann,
Dunaj, Praterstrasse Nr. 26.

Naročilna pisma se lahko pišejo v vsakem jeziku. Pošiljanje v provincijo se godi za **povzetje** ali za **pred poslan denar**. Popolna kazala cen se zastonj pošiljajo, če se želé.